

~čarouné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ♦ CESTOVANIE ♦ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ♦ ZAUJÍMAVOSTI

MÁJ 2021

Jaskyne

Poklady

Malých Karpát

- ♦ Svadba v stodole
- ♦ Slávne zvóny
- ♦ Nevesta minulosti

Kde žije LÁSKA

3,90 €

Hrad Uhrovec ♦ Čarovná ružová záhrada ♦ Stavanie májov

PREDPLATNÉ

Objednajte si ročné predplatné
Moja Chalupa!

Predplatné
sa začína
od vydania
03/2021.

LEN
29,88€

12 VYDANÍ

Objednávajújte na: mojachalupa.doschranky.sk
predplatne@mafraslovakia.sk, 0948 987 958 a 0917 238 238

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

máj je už tradične v našom Čarovnom Slovensku plný lásky. Teda, nie že by inokedy na našich stránkach nebolo hneď na prvý pohľad vidieť, že práve tu, na Slovensku, to najviac máme radi a je to pre nás naozaj najkrajší kút v šírom svete, ale v máji na lásku v tom najhlbšom zmysle slova ostríme akosi viac. Už od dávnych čias je totiž tento mesiac v našich končinách zasvätený – ľúbosti. Od prvého májového dňa, či skôr noci, počas ktorej sa slobodní mládenci s pomocníkmi cielene potulovali po dedine, aby svojej milej vyznali lásku formou ozdobeného vysokého stromu pred jej domom. Máje, v dávnych časoch stojace uprostred obce a chrániace pred všetkým zlým, sa postupne stali verejným vyznaním, sľubom a zároveň záväzkom. Ako sa totiž dočítate na str. 80, máj v predzáhradke vyvolenej znamenal to jediné: „chcem ťa a je to vážne“. To je už niečo úplne iné ako „obyčajné“ májové bozky pod rozkvitnutou čerešňou, i keď aj tie boli a stále sú pre mladé dievčatá dôležité, pretože bozk pod kvitnúcim stromom mal znamenať, aby aj ona kvitla a „neuschla“. Ale naspäť k sľubom a vyznaniam, ktorých aktéri, ak všetko išlo, ako malo, svoju lásku spečatili pred oltárom. Nie však v máji, to je len novodobá záležitosť, kedysi sa totiž najviac svadieb konalo počas fašiangov. Pochopiteľne, veď bolo treba rešpektovať rytmus prírody a práce počas roka. A tento mesiac je pre budúcu úrodu príliš dôležitý na to, aby sa niekoľko dní len tak prehýrilo. Veď už úradné záznamy zachované zo stredovekých čias dokazujú, že svadby trvali aj týždeň, čo nájdete aj v článku na str. 92. Ale časy sa menia a nápady, ktoré by kedysi mnohí prešli prinajlepšom so zdvihnutým obočím, dnes získavajú popularitu. Ako svadba v stodole. Kto to kedy videl, aby sa romantický obrad konal v nevykúrenom chladnom humne, kde sa mlátilo obilie, skladovala slama na kŕmenie dobytky a odkladali vozy? Keď si však nalistujete str. 52, myslím, že si všetci povieť „a prečo nie?“. Tak si to poďme spolu predstaviť. Krásne svadobné šaty, ktoré vôbec nemusia byť biele (str. 86), v ruke svadobná kytica, hoci aj s ružami z Dolnej Krupej (str. 58), vo vlasoch nádherné kvetinové doplnky (str. 120)... Ako v rozprávke, čo povieť? Tak ešte ten zvonec na koniec (str. 46) a už si len povedzme, ako je veru na tomto svete, a obzvlášť na našom Slovensku, krásne. A s láskou v srdci úplne dokonale.

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

*Svadby
v minulosti
trvali aj týždeň.*

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
[#carovneslovensko](https://www.instagram.com/carovne_slovensko)

28

112

12

8 Čarovné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

12 Obnova top zrúcaniny

Z hľadiska architektonických detailov nemá hrad Uhrovec medzi slovenskými ruinami konkurenciu. A raz sa možno priblíži k podobe, akú mal pred storočiami. Samozrejme, bez elektriny.

20 Kráľovstvo netopierov

Ak vezmeme do úvahy rozmanitosť podlažia Malých Karpát a tamojších jaskýň, je to akési zmenšené Slovensko. Nakukli sme do Plaveckej jaskyne, kam sa môže človek dostať len v sprievode jaskyniarov.

28 Bratislavské cyklokorzo

Petržalská hrádza je obľúbeným miestom športovcov všetkých vekových kategórií. Stretnete tu cyklistov, korčuliarov, bežcov a dokonca i rybárov, ktorí si užívajú príjemné prostredie, zaujímavé výhľady a svieži vzduch.

34 Nadýchať sa zdravia

Pre náš život je nevyhnutný. A hoci je neviditeľný a nehmatateľný, dá sa „odmerať“. Zisťovali sme, kde sa nadýchate najčistejšieho vzduchu.

40 Na znak lásky

Mnohé dnešné turistické atrakcie by nikdy nevznikli, keby nebolo ľúbostnej vášne toho, kto ich dal postaviť. Ktoré z našich pamiatok sa spájajú s úprimnou a nekonečnou láskou?

46 Oznamovali aj varovali

Ich zvuky sa už po stáročia rozliehajú okolím počas sobášov, bohoslužieb, ohlasujú úseky dňa a v minulosti sa vďaka nim ľudia dozvedeli

80

Foto na titulke:
Vlado Veverka

o požiari či povodni. Najväčšie zvony na Slovensku nájdete v Banskej Bystrici, v Spišskej Novej Vsi či v Košiciach.

52 Čaro vidieckej stodoly

Mnohé zamilované dvojice si lámu hlavu nad tým, aké unikátne miesto si vybrať pre svoj výnimočný svadobný deň. A čo tak stodola?

58 Grófkino rozárium

Ružiarstvo má v Dolnej Krupě dlhoročnú tradíciu. Prvé zmienky o rozáriu sa objavili už v roku 1910, patrilo grófke Márii Henriete Chotekovej. Nájdete v ňom aj vzácnu ružu Ignis, ako jediná vyšľachtenú grófkou v roku 1934.

64 Mamy z ríše zvierat

Hoci za najhoršiu zvieracu matku považujeme krkavčiu, mýlime sa. Krkavčice patria medzi najstarostlivejšie matky zvieracej ríše. A čo ďalšie operené či chlpaté mamy?

74 Krasín – domov lúpežných rytierov

Asi každý turista k nemu pocíti lásku na prvý pohľad. Veď ako napovedá jeho názov, Krasín je skutočne krásnym vrchom. Túra na vrchol nezaberie veľa času, no spoznáte počas nej asi všetko, čo ponúkajú Biele Karpaty.

80 Ak nevstaneš, máj nedostaneš

V dávných dobách symbolicky chránil dedinu pred zlým. Potom sa z neho stalo verejné vyznanie lásky. Toho, že už je ruka v rukáve.

86 Svadobné šaty minulosti

Dlhé či krátke, s čipkou i bez nej. Pompézne róby, skromné kostýmčeky i vyšívane kroje. Oblečenie neviest za posled-

ných viac než sto rokov mapuje zberateľ Juraj Furo z Považskej Bystrice, ktorý založil archív pod názvom Nevesta minulosti.

92 Dnes nevesta, zajtra žena

Tradície sú neviditeľný povraz. V dôležitých okamihoch sa ho potrebujeme pridržať, aby sme sa cítili bezpečne. Dnešné nevesty, hoci nevedia pomenovať prečo, si aj dnes túžia prežiť odpytovanie, redový tanec i čepčenie. V svadbe je láska, túžba, ale aj bolesť zo straty „svojho“.

102 Bylinková lekáreň

Ostropestrec mariánsky. Hviezdou medzi bylinkami je tento obrovský bodliak s ľudovým názvom Kristova koruna, ktorý dokáže zregenerovať aj ťažko poškodenú pečeň.

104 V ako výhľad, L ako lúka

Tento dom je skratka VL ako Veľká Láska. Pod strechou sa v čase našej návštevy vyrábala Thorova sekera, opakovali samohlásky a kdesi prebiehala online hodina hry na bicích. Všetko súbežne. Žije sa v ňom intenzívne.

112 Vyzdobené kvetmi

Obec Hrochoť na Podpoľaní je bohatá na ľudové tradície a je pre ňu typická kvetovaná výšivka. Vďaka motívom s ružami či nezábudkami pripomína tunajší kraj krásne rozkvitnutú lúku.

120 Ako lesná víla

Mnohé sme si kedysi pletli venčeky do vlasov z lúčnych kvetov, Michaela „Magaela“ Ďurišová sa ich výrobe venuje profesionálne. Experimentuje s rôznymi materiálmi, okrem venčekov vyrába i kvetinové čelenky a ďalšie doplnky, vďaka ktorým sa presadila aj za hranicami.

126 Regál

Prinášame májové novinky a tipy z našich obchodov.

~čarouné~ SLOVENSKO

Ročník V., číslo 5, máj 2021, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Júlia Čechová,
Juraj Červenka Richard Filipko, Dan Himič, Soňa Košíková,
Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer,
Miroslava Spodniaková

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Vlado Veverka
EDITORIÁL FOTO: Katarína Kincelová

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Peter Kováč

ILUSTRAČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužik, tel.: 02/48 238 100
RIADITEĽKA OBSAHU:
Monika Huljaková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITEĽKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schvarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINGU, PR A EVENTOV
Ivan Netik, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Eva Mozolová, tel.: 0905 771 192
e-mail: eva.mozolova@mafraslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším
vydavateľstvom na Slovensku.
Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje
14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATEĽSTVA:
MAFRA Slovakia, a.s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESIACOV:
42,90 € s DPH
CENA JEDNÉHO VÝTLAČKU: 3,90 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, Pressegrosso, a.s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

© Copyright MAFRA Slovakia, a.s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva
ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení
vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný
prenos článkov, ako aj na verejnú rozširovanie rozmnožených týchto článkov
v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a.s., je súčasťou koncernu AGROFERT.
Odborným garantom magazínu Čarouné Slovensko je Asociácia cestovného
ruchu Slovenskej republiky.

Milá redakcia,

je skvelé, že ste do aprílového čísla zahrnuli články o živote bez odpadu a životnom cykle plastov. O takýchto témach je potrebné rozprávať sa a šíriť osvetu. Veľmi pekne ďakujem za tieto články a teším sa na ďalšie číslo!

Michaela

Sliepkys

Akoby ste ma vyslyšali so svojim článkom o sliepkach. Nevedela som sa dočkať, kedy napíšete o nejakej malej farme alebo hospodárstve, kde sliepky behajú po dvore, kúpu sa v prachu a majú svoje špeciálne kurníky s bidlami. Ďakujem, vrátili ste mnohých z nás do detských čias a hlavne ste, najmä tých mladších, poučili, že to nie je len o tom, že budem mať každé ráno čerstvé vajčko.

D. zo Zliechova

Potešili ste ma

Moja rodina pochádza z Čičmian. Zábery maľovaných dreveníc ma potešili, a keď som sa dočítala vo februárovom čísle, že ornamenti, naše slovenské čičmianske, inšpirujú aj mladých v tvorbe, teší ma to dvojnásobne.

Čitateľka z Mosta pri Bratislave

Ďakujeme

Chcem Vám poďakovať za zaujímavé články zo všetkých oblastí nášho Slovenska. Z minulých čísel sme využili informácie o modrotlačí a v rámci letného detského tábora v roku 2019 OZ Kultúra Rajecké Teplice oslovili lektora p. Petra Trnku - odborníka na modrotlač - o predstavenie svojho remesla-záľuby - deťom. Akcia mala veľký úspech, za čo môžeme poďakovať aj Vášmu časopisu.

Mária L., Rajecké Teplice

Zo zákulisia

Redaktorka **Katka** so synom chodia na liečebný pobyt do Vysokých Tatier každý rok. Štvorročný **Viktor** dokonca zvládol výstup na Zamkovského chatu. A tak sa v tomto čísle venovala téme liečivého horského vzduchu.

Kolega **Dan** sa do Plaveckej jaskyne tešil tak dlho, že keď prišiel deň D, od radosti si zabudol doma svoju baterku. Našťastie, jaskyniari, ktorí ich sprevádzali, sú na takýto prípad nachystaní, a tak ho vybavili „reflektorom“.

Naša fotografka **Mirka** sa bez svojho fotoaparátu nepohne ani na krok, aj na výlety so svojimi deťmi chodí takto „vyzbrojená“. Je preto náročné odfotiť ju inak ako pri fotení.

#carovneslovensko

Boli ste niekde na výlete a chcete sa s nami podeliť o všetku tú krásu, ktorú ponúka naše čarovné Slovensko? Pošlite nám svoju snímku na magazin@carovneslovensko.sk, označte na svojich fotkách na Instagrame [@carovne_slovensko](https://www.instagram.com/carovne_slovensko) alebo použite hashtag [#carovneslovensko](https://www.instagram.com/carovneslovensko) a my budeme radi vaše fotky zdieľať na našom profile alebo ich rovno uverejníme.

„Pri prechode cez Tatry sa určite oplatí zastaviť sa pozrieť na drevený Kostol sv. Anny v Tatranskej Javorine.“
Peter Pagáč @peterpagacpino

„Vyhliadka Vtáčie hniezdo ponúka výhľady na Malý Dunaj a okolitý mokradový lužný les.“
Radoslav Hoppej @niejeturabezstura

„Radničné námestie v Bardejove patrí k najkrajším a najunikátnejším slovenským námestiam.“
Radoslav Hoppej @niejeturabezstura

„Návšteva krásneho kaštieľa v Betliari a aj parku, ktorý je jeho súčasťou, bol jeden z našich prvých spoločných výletov s priateľom.“
Tiny Jablonková @travellerslovakia

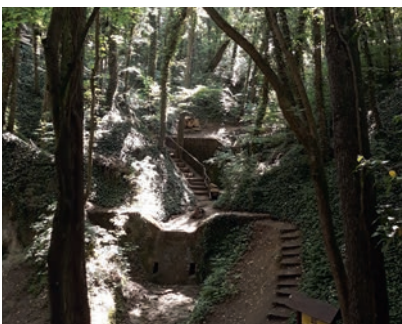
„Každá fotografia má svoj príbeh, nie je iba o výsledku. Ten môj bol na Oravskom hrade.“
Marian Šicko @marian_sicko

„Fotka je odfotená cestou na Kôprovský štít pri Velkom Hincovom plese, je to najväčšie a najhlbšie pleso na slovenskej strane Tatier.“
Zuzana Kolečková @zzuzzka

„Kľak je nádherný vrchol v Malej Fatre s krásnym výhľadom. Najradšej sem chodím práve na východ a západ slnka.“
Michal Kmeť @mitkokmetko

„Haluzická tiesňava vďaka svojmu zvláštnemu vzhľadu pripomína prales.“
Alexandra Gloneková @alexandraglonekova

„Môj obľúbený a zároveň podľa mňa najkrajší viadukt na Slovensku.“
Tomáš Majer @tomo_23_

ČAROVNÉ OKO

Daniel Goldbach
Chmarošský viadukt, Telgárt.

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.

ČAROVNÉ OKO

Marek Zelenák
Stromová alej pri Šuranoch

VÝNIMOČNÁ RUINA

Obnova **TOP** *zrúcaniny*

Z HLADISKA ARCHITEKTONICKÝCH
DETAILOV NEMÁ HRAD UHROVEC
MEDZI SLOVENSKÝMI RUINAMI
KONKURENCIU. A RAZ SA MOŽNO
PRIBLÍŽI PODOBE, AKÚ MAL PRED
STOROČIAMI. SAMOZREJME, BEZ
ELEKTRINY.

Richard Filipko

Foto: OZ Hrad Uhrovec, TASR, Shutterstock

